

Over zin en onzin

Er hebben zich op de zoemlijst de laatste weken enkele zeer heftige discussies afgespeeld. Hieraan zal later aandacht in Bijen worden besteed. Regelmatig verschijnen in dagbladen artikelen over bijen en bijen houden. Vaak geen positieve mededelingen. Via de zoemlijst worden we hiervan geregeld op de hoogte gehouden. Deze keer enkele soms verontrustende berichten van buitenaf.

Een potje

In de Volkskrant van 15 mei j.l. staat in het wetenschapskatern een artikel van Jeroen Trommelen onder de kop: 'Imkers maken er een potje van'. De inhoud luidt: bijenhouders waarschuwen, binnenkort zijn er te weinig bijen voor de bestuiving. Maar fruittelers malen er niet om. En biologen zien er nieuwe kansen in voor de natuur. Gezien de gehanteerde cijfers lijkt het een herhaling van eerdere berichten in andere kranten. Opvallend is de stelling van de wetenschapper dr. Manja Kwak van het laboratorium voor Plantenecologie van de Rijksuniversiteit Groningen. Zij doet al vijftig jaar onderzoek naar plantenbestuiving en vindt de aanwezigheid van honingbijen in de vrije natuur voor de bestuiving volstrekt overbodig. Zij denkt aan windbestuiving en andere insecten, zoals vlinders, zweefvliegen, hommels, wilde bijen en kevers. Hard wetenschappelijk onderzoek om deze stelling aan te tonen is er helaas niet, zegt de Groningse biologe. We hebben er wel naar gezocht.

Apitherapie?

In de 'wetenschap'-uitgave van de Telegraaf van 29/5/99 staat een mooi artikel over de toepassing van honing bij verwondingen en in het bijzonder bij brandwonden. Bij de meeste imkers was het gebruik van honing bij brandwonden al jaren bekend, leuk dat dit nu verder wetenschappelijk onderzocht is. Kan dus goed zijn voor een grotere vraag naar honing! In de Volkskrant van zaterdag stond een bericht over bijen en genetische manipulatie: Bijen gaan medicijn uit nectar oogsten. Het plantenveredelingsinstituut CPRO-DLO in Wageningen gaat planten fabriceren die in de nectar geneesmiddelen produceren. De oogst daarvan wordt overgelaten aan bijen of hommels.

Manipulatie

Gemanipuleerd maïs. Rupsen sterven van giftige pollen, Reformatorisch Dagblad 20.05.1999
Rupsen van de Monarchvlinder sterven na het eten

van stuifmeel van Amerikaans genetisch gemanipuleerd maïszetmeel (bij dit maïs is gif ingebouwd voor de maïsboorder). Geen gevaar voor de volksgezondheid. Is een gevolg van een mogelijke handelsoorlog. Een reactie:

Vandaag stond het volgende bericht in Trouw, 20 mei: Een veelgebruikte maïssoort, die genetisch zo is veranderd dat hij zijn eigen insecticide produceert, blijkt een schadelijk neveneffect te hebben: het stuifmeel is dodelijk voor bepaalde rupsen. Het gif hoopt zich op in de darm van de rups waar het de darmwanden doorzeeft. Het is een van de succesnummers (?) van de biotechnologie!

Wisten jullie dat ook onze bijen stuifmeel van de maïs verzamelen? Vooral in gebieden waar veel maïs wordt verbouwd en in de tijd dat de bijen een stuifmeelvoorraad aanleggen voor de inwintering (vanaf 1 aug.) wordt dit stuifmeel ook uit de bladoksels van de maïsplant verzameld. We kunnen nooit alert genoeg zijn!

Reacties op stuifmeelproblemen

Naar aanleiding van een vraag van Bob de Graaf: 'Kunnen jullie aan de onduidelijkheid een einde maken betreffende de gemanipuleerde maïs. Is ze giftig voor onze bijen die er op vliegen. Is daar iets van bekend?' Het door middel van genetische manipulatie inbouwen van gewasbeschermingsmiddelen in gewassen is niet zonder gevaar voor bijen. De Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland heeft, namens alle aangesloten organisaties, reeds enige tijd geleden aandacht gevraagd voor de verschillende risico's. Als de krantenberichten juist zijn, betreft het in het actuele geval echter het toxine van *Bacillus thuringiensis* dat door middel van genetische manipulatie wordt geproduceerd door maïs. Deze stof is zeer giftig voor larven van *Lepidoptera* (dus de rupsen van vlinders en motten), maar is niet giftig voor bijen. Dezelfde stof wordt in de bijenteelt gebruikt om raten vrij te houden van wasmot: de wasmotlarven gaan dood, maar de raten kunnen vervolgens zonder problemen door de bijen gebruikt worden. Veel gevaarlijker zou het zijn wanneer JHA's (juveniel hormoon analoge) op dezelfde manier toegepast zouden worden. We weten dat bijenbroed hiervoor extreem gevoelig is, getuige het steeds weer optreden van schade door het gebruik van het JHA Insegar (fenoxycarb).

Aad de Ruijter